

מסרים לכל

בס"ד, עלון # 99
ראש השנה – התשע"ד
האזינו

בעריכת הרב נחום גמליאל

לקח מהפרשה,

'וישמון ישורון ויבעט' (לבי טו')

חסיד של הבעל שם טוב בקש ממנו ברכה לפרנסה. הבעל שם טוב הסכים ובירך אותו בפרנסה טובה. אחרי כמה זמן בא החסיד שוב לרבו והתלונן שהברכה לא הועילה.

שאל אותו הבעל שם טוב: 'האם אתה זוכר מה הייתה הפעולה הראשונה שעשית אחרי שברכתי אותך? זוכר החסיד וסיפר, שברגע שיצא מביתו של הרב ראה שמוכרים כרטיסים להגרלה על מרוצי סוסים, קנה כרטיס, ניחש נכונה, וזכה בסכום נכבד של כסף שהתבזבז במהירות ולא נשאר ממנו כלום.

"אם ברגע שיצאת מביתי - אמר לו הבעל שם טוב - היית עושה עסק טוב עם הקדוש ברוך הוא, כמו נתינת צדקה או עשיית חסד עם הבריות, הייתה הברכה בגשמיות חלה עליך ממילא, אך כיוון שלא ניצלת את ההזדמנות שנפלה בחלקך, הפסדת הכול."

הגמרא אומרת שהמלאך הממונה על ההריון גוזר על כל תינוק מה יהיה. עשיר או עני, חכם או טיפש, וכו' אבל לא גוזר עליו אם יהיה צדיק או רשע. הביאור בזה הוא שהקדוש ברוך הוא קבע לאדם עוד לפני שנולד את דרך חייו ומצבו בעולם הזה: אם יהיה עני או עשיר חכם או טיפש... כידוע יש ניסיונות בכל מצב! לפעמים ניסיון העושר כבד יותר מניסיון העוני, אבל גם בעוני יש ניסיון שאי אפשר לבטל. וזה נכון לכל מצב שהאדם נמצא בו, תמיד יש ניסיונות.

רק הבורא יתברך היודע מחשבות ומכיר את כל צפונותיו של האדם יודע מה יהיה טוב לו בחייו עלי אדמות ועל מה יוכל להתגבר יותר בקלות, והאדם עצמו קובע על ידי מעשיו והנהגתו אם יצליח בחיים אם לאו. כאשר הוא צועד בדרך המצוות ומשתדל לאחוז בהם בכל יכולתו הרי שהקדוש ברוך הוא יכוון כבר את דרכיו להצלחה ולמזל טוב, וחלילה להיפך.

(עפ"י טובך יביעו)

ליראת שמים

נאוה בת מרים / יהונתן בן שלום / טוהר בת נאוה / נעמה בת נאוה
אברהם בן נאוה / נהוראי בן נאוה / מלאכי בן נאוה / ידידיה בן נאוה / אחיה בן נאוה

פינת החלכה

צום גדליה

א: צום גדליה חל בדרך כלל בג' תשרי, מיד אחרי ראש השנה. השנה צום גדליה חל ביום ראשון ד' תשרי, מפני שג' בתשרי חל בשבת ואסור לצום בשבת. (צום דחוי).

ב: צום גדליה הוא יום תענית ציבור לכל עניין, לכן אין לצאת בצום לטיולים או לפעילות דומה.

ג: רצוי להרבות בקריאת תהילים, בלימוד תורה, ואהבת חיים בין אדם לחברו במשך הצום.

ד: כל אחד ואחת מעל גיל בר / בת מצווה שאינו סובל מבעיות רפואיות מיוחדות צריך לצום.

ה: אסור לאכול ולשתות מעלות השחר עד צאת הכוכבים.

ו: המעוניין לאכול לפני עלות השחר צריך להחליט על כך לפני שהולך לישון בלילה.

ז: במשך הצום אסור לאכול ולשתות, ומותר להתקלח (יש מחמירים) ולנעול נעלים.

ח: אין לשטוף את הפה ולצחצח את השיניים.

ט: בתפילת העמידה מוסיפים את הקטע "עננו" המובא בסידורים. לפי מנהג הספרדים - בשחרית ובמנחה. לפי מנהג האשכנזים - במנחה בלבד.

פטורים מהצום

- חולה מצטער (גם אם המחלה לא מסוכנת, וכן הדין לאישה בהריון לפני חודש שלישי שסובלת מבחילות והקאות).
- זקנים תשושים שהצום גורם להם צער גדול.
- נשים הרות ומניקות. (נשים אשכנזיות בריאות, מחמירות. הריון לצורך העניין פוטר רק מהחודש השלישי).
- ילדים לפני גיל בר/בת מצווה. (לא צריכים לצום אפילו חלק מהצום)
- *מניקה, נקראת כל זמן שלא עברו 24 חודשים מלידה או הפלה, גם כשאינה מניקה בפועל. (ילקו"י)
- *הפטורים מהצום יאכלו רק מאכלים רגילים ופשוטים, וימנעו מאכילת מעדנים, כדי להשתתף בצרת הציבור.

תפלה להורים לקראת השנה החדשה

אלוקי,
שמור על הילדים שנתת לי מכל רע. תן לי חכמה
בינה ודעת, לדעת מתי להגיב ומתי להחריש,
מתי לקרב ומתי להרחיק. תן לי לב שומע כדי
להבין מהלא נאמר את שנאמר. תן לי כוחות
פיזיים לנהל את הבית נכון. תן לי את היכולת
להשלים עם מה שלא ניתן לשנות.
השרש בי ביטחון שכל מה שאתה עושה זה
לטובתי, שעם כל ילד קבלתי גם את הכוח
והיכולת לגדל אותו. עזור לי לא לפגוע לא לכעוס,
ולנהל את ביתי ברוגע ושלוה. עזור לי שיפה
ושונה תהא השנה הבאה עלינו לטובה...
תודה על הכול... שלך באהבה...

בימים אלה כשכולנו מבקשים 'ויזה' לשנת
חיים נוספת ומבטיחים להשתנות, כדאי שנשנה
ונשפר גם כמה דברים בחינוך הילדים. לא
לעשות שינויים דרסטיים, אבל לקבל כמה
קבלות קטנות ולקיים אותם בעקביות.

דוגמאות...
להחמיא לילד לפחות שתי מחמאות ביום.
ביקורת-
להוריד להערה אחת ביום, (גם זה יותר מידי)
לשבת עם כל ילד מספר דקות לשיחה אישית
ולבבית ולהוריד את שיחות המוסר למינימום.

הקבלות הקטנות הללו ואחרות שאתם תבחרו
יאחדו ביניכם ויביאו לשלוה בבית.
נסו והצלחו

סיפור לשבת

סוד התרועה

מתפללי בית-הכנסת כבר היו רגילים לתופעה. היא חזרה ונשנתה מדי שנה בראש-השנה לפני התקיעות. התוקע בבית-הכנסת היה כבר יהודי זקן. כל השנה היה מסגר בתוך עצמו, מרבה בתפלה ובאמירת תהלים. רק בראש-השנה היה עומד לפני הקהל ומדבר. ממש לפני התקיעות, כשהיה עולה לדוכן והשופר בידו, נהג לספר מעשיה. איש לא הבין למה בחר לו דוקא שעה נשגבה זו כדי לספר את הספור: "במדיתנו, טורקיה, חי יהודי, שהיה התוקע בשופר בראש-השנה", היה הזקן פותח את ספורו. "שנים רבות היה ירא-שמים ושומר מצוה קלה כבחמורה. אך עם השנים חל בו מפנה. לא בבת אחת, התהליך היה אטי והדרגתי. סבות שונות גרמו לכך שהיהודי התרחק אט אט מיהדותו, ובמקביל התרחקו ממנו גם אחריו היהודים. כשראה שהוא יוצא קרח מכאן ומכאן, גמלה בו החלטה להתאסלם. "הלך והמיר את דתו. בא בחברת הגויים ואמץ לו את מנהגייהם ואורחות חיייהם. המסלמים, קרבו מאוד את המומר ועודדו אותו. שמו התפרסם, ועד מהרה קבל המומר משכה בחצר הסלטן. בהיותו בעל חוש מוסיקלי, התקבל כחבר בלהקות הנגנים המלכותיות. "הוא התחבב על חבריו החדשים, וכדי להדגיש את היותו מסלמי נאמן, חפש הזדמנויות ללעג ליהודים ולמנהגייהם. "ערב אחד נערך בארמון מסבה מפארת, ובה השתתפו שרים ונכבדים אחרים. במחו צץ רעיון: הוא כבר יחפך את הערב הזה לחוגה בלתי רגילה... " מהר לביתו והחל מפשפש בארונות, עד שהעלה את שללו בידו. הוא אחז בשופר השמור בביתו מן הימים בהם היה תוקע בראש-השנה בבית-הכנסת. עתה מהר עם השופר אל חצר הסלטן. כמה יצחקו האורחים למשמע התקיעות, השברים והתרועות שיוציא מן השופר, כלעג למנהגייהם של היהודים... "התגובות היו אכן נלהבות מאוד. המומר המימן קרב את השופר לפיו, נשף והקולות בקעו: 'תקיעה', 'שברים'. הוא הוסיף לנשף כדי להפיק צליל של 'תרועה', אך מן השופר בקעו קולות משנים. המומר ניסה שוב – ללא הועיל. פניו אדמו, הוא נשף ונשף, אך קול ה'תרועה' לא נשמע. "קולות צחוק נשמעו באולם. הפעם היה זה צחוק לעג למומר, שאיננו יודע להפיק מן השופר את הקולות הנכונים.

"בבשת פנים עזב את החגיגה. גם בבית ניסה את כוחו, והתופעה חזרה ונשנתה: 'תקיעה' ו'שברים' הצליח להפיק, 'תרועה' – לא. "הוא הבין שיש דברים בגו, והלך לשאל את פי הרב אברהם הזכירי. 'מדוע אינני מצליח להפיק את קול ה'תרועה' מן השופר?', שאל המומר בלאוש. 'רבי אברהם לא הפתע כלל לשמע על התופעה. 'אין כל פלא בכך', אמר בנחת, 'סוד גדול וקדוש טמון כאן'. 'נכח תמיהתו של המומר, החל הרב להסביר: 'התקיעות בשופר באות גם כדי לבלבל את המסטרנים. בראש-השנה, כאשר כל היהודים מתקבצים יחדו בבית-הכנסת, כשהם מלאים רגשות קדושה וטהרה, קמים ומתעוררים כל המסטרנים. ואנו, היהודים, תוקעים כנגדם בשופר, כדי שניבלבלו אותם הקולות ולא יצליחו בקטרונם'. 'הרב המשיך בהסבריו: "שלשה סוגי קולות הם: 'תקיעה'; 'שברים'; 'תרועה'. ה'תקיעה' היא כנגד אברהם אבינו, אבל לאברהם היה גם בן, ישמעאל, ואף הוא בא ותובע את חלקו. ה'שברים' הם כנגד יצחק אבינו, אך גם לו יש בן גוי – עשו; גם כאן יש אחיזה כלשהי לגויים. אולם ה'תרועה' היא כנגד יעקב אבינו. היא פלה של ישכאל. רק ליהודים היא שייכת, ולבני עם זר אין אליה כל גישה. וכפי שאנו אומרים: 'אשרי העם יודעי תרועה'. על בן לא הצלחת להשמיע קול תרועה, סים הרב את דבריו.

"המומר העומד מולו נצב על מקומו פאלו נטע באדמה. באחת תפס את משמעות מעשהו. לפתע התחנן לו כי כמוהו כגוי, שאין לו חלק ונחלה בזרע יעקב. לבו נעור. צמאון עז התעורר בנפשו לחזר אל עמו, אל דתו ואל אלקיו. "הוא נפל לרגלי רבי אברהם ובקש דרך תשובה. הרב הורה לו לעזב את העיר ולעבר לעיר מרחקת, ושם לעסוק יומם ולילה בתפלה ובאמירת תהלים. "אכן, שב האיש לעמו ולאלקיו. וכימי קדם, שב לאחוז בשופר והיה שוב לתוקע בראש-השנה בבית-הכנסת", היה הזקן מסיים את ספורו. שנה אחת, ספר את הספור בהתרגשות מיחדת, עד שכל המתפללים הזדהו עם רגשות התשובה של המומר, ונתעוררו גם הם לשוב בתשובה שלמה, איש איש על חטאיו הוא. ההפתעה באה לבסוף: "אני הוא התוקע ששב בתשובה!", קרא הזקן בהתרגשות גדולה. רתת חלף בין המושבים בקהל. בלב נרגש קרב התוקע את השופר לפיו, והקול נשמע ברור וחזק: 'תקיעה', 'שברים', 'תרועה'. ימים מעטים אחר כך, נפטר התוקע ("תורתך שעשועי") שבת שלום!